

Flens kommun
flenskommun@flen.se

Rektorn vid Bettna skola
ylva.eriksson@edu.flen.se

Rektorn vid Söderskolan
tuija.zens@edu.flen.se

Beslut

2017-04-18
Dnr 400–2015:7429

Beslut

efter kvalitetsgranskning av fördelning av lärar-
resurser i Flens kommun samt Bettna skola
och Söderskolan

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av fördelning av lärarresurser i grundskolan under hösten 2016 och våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om kommunala skolhuvudmän och rektorer arbetar för att resurser, i denna granskning resurser i form av lärare, rustas och fördelas efter elevers förutsättningar och behov. I fokus för granskningen är kommuner där det finns skolsegregation avseende elevernas bakgrund.

Granskningens två huvudfrågor är:

1. Utgår huvudmannen vid planering för, och fördelning av, lärarresursen från kunskap om skolornas olika behov?
2. Utgår rektor vid planering och faktiskt nyttjande av lärarresursen från kunskap om skolenhetens behov?

Granskningen av Flens kommun samt Bettna skola och Söderskolan ingår i detta projekt. Flens kommun besöktes den 21–23 november 2016. Ansvariga inspektörer har Jennie Astbrant och Johan Nilsson varit.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med politiker på nämndnivå, förvaltningstjänstemän, rektorer och lärare. För att kunna bedöma huvudmannens och rektorernas arbete med att fördela lärarresurser har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland annat dokument som används i huvudmannens och skolenheternas systematiska kvalitetsarbete.

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. I beslutet ges också en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet.

Kvalitetsgranskningen omfattar totalt 20 kommunala huvudmän och två skolenheter i varje kommun, det vill säga totalt 40 skolenheter. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra huvudmän. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens kvalitetsgranskning visar att Flens kommuns arbete med att **fördela lärarresursen i kommunens grundskolor efter skolors och elevers behov** i många stycken fungerar väl. Kommunens resursfördelningssystem tar hänsyn till elevers olika förutsättningar och behov.

Huvudmannen behöver emellertid utveckla kvaliteten i fördelningen av lärarresursen genom att, i dialog med rektorerna, fördela förstelärare i högre utsträckning efter elevernas förutsättningar och behov. Genom en sådan fördelning av förstelärare stärks

2017-04-18

3 (13)

Dnr 400–2015:7429

arbetet med att uppfylla det kompensatoriska uppdraget och skapa större likvärdighet för eleverna.

Granskningen visar att rektorerna vid de båda skolenheterna som ingår i granskningen i huvudsak fördelar lärarresursen efter elevernas förutsättningar och behov. I Söderskolan behöver dock rektorn se till att i de fall det finns behöriga lärare i ett ämne också använda dessa lärare för undervisningen i ämnet på skolan.

Skolinspektionen vill understryka vikten av att huvudmannen stöttar rektorer i arbetet med att fördela lärarresursen så att eleverna så långt möjligt garanteras undervisning av behöriga lärare. Vid ojämn fördelning mellan skolor i kommunen av lärare med olika behörigheter vill Skolinspektionen peka på att det är huvudmannen som genom sitt övergripande ansvar har möjlighet att verka för att olika förutsättningar mellan skolor utjämnas.

Granskningen visar att huvudmannen har ett fungerande arbete vad gäller kompetensutveckling av lärare. Skolinspektionen bedömer att den kompetensutveckling som huvudmannen anordnar är adekvat i förhållande till de behov som finns i verksamheten som helhet och i skolenheterna.

Skolinspektionen ser positivt på delar av huvudmannens och rektorernas arbete med att fördela lärarresurser. Exempelvis den omorganisation av grundskoleenheter som sker i kommunen med syfte att motverka segregation och förbättra möjligheterna för elever att undervisas av lärare med behörighet för den undervisning de bedriver.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Huvudmannen behöver förbättra sitt arbete med att fördela lärarresurserna, så att förstelärartjänster i högre grad fördelas efter elevernas förutsättningar och behov.
- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att medverka till att rektorer nyttjar lärarresursen så att eleverna undervisas av behöriga lärare i de fall det finns behöriga lärare att tillgå.

Beskrivning av huvudman och besökta skolenheter

Flens kommun har cirka 16 440 invånare. Kommunen ligger i Södermanlands län och betecknas enligt Svenska kommuner och landsting som Långpendlingskommun nära större stad.

Enligt nationell statistik för december 2015 är andelen invånare med gymnasial utbildning 54 procent och med eftergymnasial utbildning 24 procent. Motsvarande andel i riket är 46 respektive 40 procent. I kommunen finns 9 grundskolor med kommunen som huvudman och tre skolor med fristående huvudman.

2017-04-18

4 (13)

Dnr 400-2015:7429

Enligt nationell statistik för läsåret 2015/2016 är den genomsnittliga andelen elever i skolor med kommunal huvudman som i årskurs 9 har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen, 61,1 procent och det genomsnittliga meritvärdet 204,9. Motsvarande andel för riket är 71,9 procent och det genomsnittliga meritvärdet för riket är 218,8.

Bettna skola

Bettna skola är en kommunal skola med förskoleklass och grundskola årskurserna 1 till 6. I skolan finns 60 elever och undervisningen sker mestadels i undervisningsgrupper som omfattar två årskurser. I skolan finns nio lärare, vilket motsvaras av 4,65 årsarbete, varav en lärare är förstelärare.

Av nationell statistik för år 2015/2016 framgår att andelen elever i årskurs 3 som nått kravnivån för de nationella proven i svenska är för fyra av delproven 100 procent, i ett delprov 83,3 procent och i övriga tre delprov redovisas ingen uppgift på grund av för få elever. I ämnet matematik redovisas endast ett av nio delprov medan resten inte redovisas på grund av för få elever. I årskurs 6 framgår det att 100 procent av eleverna når provbetyg A till E i ämnet svenska medan uppgifter för ämnena matematik och engelska saknas på grund av för få elever.

Skolan leds av en rektor som även har ansvar för två andra grundskolor.

Söderskolan

Söderskolan är en kommunal skola med förskoleklass och grundskola årskurs 1 till 6 (läsåret 2015/2016 årskurs 1 till 5). I skolan finns 232 elever och 23 lärare. Av lärarna i grundskolan är två förstelärare. I skolan finns två undervisningsgrupper där nyanlända elever får huvuddelen av sin undervisning. Lärarna och personal är organiserade i två arbetslag, ett för förskoleklass till årskurs 3 och ett för årskurs 4 till 6.

Av nationell statistik framgår för år 2015/2016 att andelen elever i årskurs 3 som nått kravnivån för de nationella proven i matematik varierar mellan 47,6 procent till 85,7 procent för de olika delproven. Andelen gäller för de elever som deltagit i provet. Andelen som nått kravnivån är för samtliga delprov lägre än genomsnittet för riket. Andelen som nått kravnivån för ämnet svenska redovisas inte på grund av för få elever. I ämnet svenska som andraspråk redovisas fyra av sju delprov där samtliga är lägre än för genomsnittet för riket medan resten av delproven inte redovisas på grund av för få elever. Skolan leds av en rektor.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

- 1) Utgår huvudmannen vid planering för, och fördelning av, lärarsursen från kunskap om skolornas olika behov?**

2017-04-18

5 (13)

Dnr 400-2015:7429

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vid planering för, och fördelning av, lärarresursen i hög grad utgår från skolenheternas behov, men att detta arbete kan utvecklas.

Huvudmannen har ett system för resursfördelning som utgår från elevernas förutsättningar och behov. Detta system innebär att resurserna viktas efter elevers ålder, socioekonomiska faktorer, elevers behov av särskilt stöd och skolenheternas timplaner. Skolinspektionen bedömer att resursfördelningsmodellen i hög grad möjliggör en förstärkning av lärarresursen till skolenheter som behöver det.

Det framgår av Skolinspektionens granskning att fördelning av förstelärare i kommunen behöver utvecklas. Fördelningen av förstelärare mellan skolorna har avgjorts av de sökandes kvalifikationer. Ett antal förstelärartjänster ledigförklarades centralt och de lärare som ansågs mest kvalificerade av de sökande erhöll tjänsterna. Lärarna behöll sin placering på skolorna men tanken var att förstelärarna och deras kompetens skulle vara en tillgång för andra skolor än de där läraren hade sin tjänst. Detta syfte uppfylldes inte och huvudmannen har därmed inte efter en central analys av behov och resurser, fördelat förstelärarna till skolor efter elevernas behov och förutsättningar.

Det framgår av granskningen att huvudmannen har en dialog om resultat och hur undervisning och utbildningen utformas på skolenheter. Det framgår emellertid att rektorernas användning av lärare inte alltid anpassas efter elevernas rätt att få undervisning av behöriga lärare trots att sådana finns att tillgå i skolenheten. Skolinspektionen vill betona vikten av att huvudmannen genom stöttning av rektorer försäkrar sig om att eleverna så långt det är möjligt får undervisning av lärare som är behöriga för den undervisning de bedriver.

Flens kommuns resursfördelningssystem

Av intervjuer med nämnd, förvaltningsledning och rektorer samt av insända dokument framgår att kommunens resursfördelningssystem för grundskolan består av två delar, dels ett grundbelopp, dels ett tilläggsbelopp.

I grundbeloppet ingår en del som bygger på en elevpeng som är viktad efter elevernas ålder och en socioekonomiskt viktad del. Av dokumentet Riktlinjer för Flens kommuns resursfördelningsmodell (2016-05 -26) framgår att i den socioekonomiskt viktade delen tas hänsyn till "föräldrars utbildningsnivå, familjens bistandsbehov, en eller ingen vårdnadshavare samt elevens utländska bakgrund".

Utöver grundbeloppet består resursfördelningen av ett tilläggsbelopp som är avsett för elever i behov av särskilt stöd. Enligt nämndens presidium så är det elevhälsochefen som handlägger fördelningen av tilläggsbeloppet.

Enligt insända dokument har resursfördelningssystemet ändrats och reviderats under 2014 och 2015 för att bättre motsvara de behov skolenheterna har. Under 2015 ändrades

2017-04-18

6 (13)

Dnr 400-2015:7429

de parametrar som styr den socioekonomiskt viktade delen av resurserna så att försörjningsstöd och ensam vårdnadshavare lades till.

Förvaltningsledningen uppger att avstämning av om enheterna får resurser enligt sitt behov görs två gånger om året. Däremellan görs justeringar så att skolenheter som tar emot cirka fem nyanlända elever under perioden, efter en bedömning av skolans behov, får ytterligare medel. Tilläggsbeloppet är helt anpassat efter elevernas behov och det varierar i storlek mellan olika år och olika skolenheter. Förvaltningsledningen uppger att vid tillfället för granskningen är tilläggsbeloppet en ovanligt stor post inom förvaltningen och överstiger resurserna som är avsatta för den socioekonomiskt viktade delen i grundbeloppet.

Rektorerna uppger att utöver denna resursfördelning finns det även medel som utgår till skolor som kräver extra resurser på grund av att de har få elever. I samband med kommunens svar på faktakontrollen uppges att dessa medel var ett engångsbelopp som endast gällde år 2016.

Fördelning av lärarresursen efter elevernas behov

Det framgår av intervjuer med rektorer att den socioekonomiskt viktade delen av tilldelade resurser är viktig för skolorna. De skolor som får större tilldelning av den socioekonomiskt viktade delen använder denna främst för att förstärka lärarresursen. Det framgår också av rektorsintervjuerna att skolor som får en mindre del anser att de får svårigheter att bemanna resurser som speciallärare, administration med mera.

Av intervjuer med förvaltningsledningen framgår att förstelärarna är fördelade på skolorna efter den behörighet som de sökande till tjänsterna har. Tjänsterna till förstelärare utannonserades samlat i kommunen och förvaltningsledningen tillsammans med rektorerna tillsatte sedan tjänsterna. Tjänsterna fördelades inte jämnt till skolorna men förvaltningsledningen framhåller att förstelärarnas uppdrag delvis består av arbetsuppgifter som ska utföras till samtliga skolor oavsett förstelärarnas placering och att detta ska göras efter överenskommelse med rektorn.

Rektorerna uppger att förstelärarna kan ha olika uppdrag som att vara handledare till lärare inom läsläsförskolan, att vara ämnesutvecklare eller att vara allmän pedagogisk utvecklare. Av rektorsintervjun framgår emellertid att rektorerna inte alltid är nöjda med hur samverkan mellan skolorna fungerar när det gäller att få del av förstelärarnas kompetens.

Av intervjuer med förvaltningsledning och rektorer framgår att det är vanligt att det på skolor med årskurs 1 till 6 råder ett så kallat klasslärarsystem, det vill säga att en klasslärare har huvuddelen av undervisningen i klassen oavsett om läraren har behörighet för de ämnen som hen undervisar i. Förvaltningsledningen uppger att de ser att eleverna inte får undervisning av lärare med rätt ämneskompetens men uppger samtidigt att de inte gör några särskilda insatser för att omfördela tjänster efter kompetens eftersom det vore att blanda sig i rektors ansvarsområde. Förvaltningsledningen uppger också

2017-04-18

7 (13)

Dnr 400-2015:7429

att de inte har tillräckligt med underlag för att få en klar bild av lärares behörighet och den undervisning de bedriver. Förvaltningen håller på att införa ett IT-baserat system där information om lärares behörighet ska matchas med den undervisning de bedriver.

Rektorsintervjuerna bekräftar bilden av att huvudmannen inte initierar några omflyttningar av lärare.

Uppföljning av hur lärarresursen används

Av insända dokument och intervjuer med förvaltningsledning framgår att lärarresursen och måluppfyllelsen på skolenheterna följs upp genom det systematiska kvalitetsarbetet. I kvalitetsarbetet ingår kvalitetsdialog, årlig kvalitetsrapport från skolenheterna, uppföljning av kunskapsresultat fyra gånger om året samt budgetuppföljningar varje halvår och vid bokslutet vid årets slut. Förvaltningsledningen uppger att uppföljningarna är kopplade till kommunfullmäktiges och nämndens mål och indikatorer.

I intervjun med nämnden framgår att rektorerna fyra gånger per år för nämnd och förvaltningsledning redovisar måluppfyllelse och den analys rektorerna har gjort av måluppfyllelsen. Utifrån detta förs sedan en dialog som bland annat handlar om hur resurserna används på skolenheterna. De intervjuade menar att fokus i dessa dialoger är vilka åtgärder som behövs för att öka måluppfyllelsen. Nämnden framhåller också att både förvaltningen och de olika skolorna ska redovisa för nämnden hur de använder resurserna. Rektorerna ska bland annat återrapportera vad den socioekonomiskt viktade delen av resurserna används till. Nämnden ser ett behov av att fördjupa analysen av fördelningsmodellen och vad resurserna används till på skolenheterna eftersom måluppfyllelsen inte ökar.

Förvaltningsledningen uppger att utöver detta så har förvaltningschefen en dialog med rektorerna enskilt tre gånger om året utifrån uppföljning av måluppfyllelsen på skolan och gör dessemellan även besök för att stötta rektorer på skolenheter där behov av detta finns. Förvaltningsledningen framhåller som särskilda insatser att det finns en konsult som genomför ett arbete för att utreda hur kommunen ska kunna vara en attraktiv arbetsgivare och också vilka förutsättningar som finns för att införa ett system med grundbemanning av två, eller ibland fler, lärare per klass.

Förvaltningsledningen uppger vidare att tätortens tre skolor med förskoleklass till årskurs 6 ska slås samman till en skolenhet hösten 2018 och att en ny skola ska byggas för detta ändamål. Skälet till det är bland annat att det finns större möjlighet att se till att lärare undervisar enligt sin behörighet. I dag är en del skolenheter små och att få lärare till skolenheterna med behörigheten för den undervisning de bedriver är ett bekymmer, menar förvaltningsledningen. En motsvarande hopslagning av kommunens tre skolor med årskurs 7 till 9 har redan genomförts.

2017-04-18

8 (13)

Dnr 400-2015:7429

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Det framgår av rektorsintervjuer och intervjuer med förvaltningsledningen att kommunen genomför relativt stora kompetensutvecklingsinsatser. Det har genomförts insatser bland annat inom Synligt lärande, Matematiklyftet, Läslyftet, Interkulturellt arbete, och att använda ett IT-baserat undervisningssätt.

Förvaltningsledningen uppger att kompetensutvecklingsinsatserna bara delvis har utvärderats. Förvaltningen har genomfört en enkätundersökning som visar att lärare och annan personal är nöjda med den kompetensutveckling de fått men att någon utvärdering av om den gett effekt på måluppfyllelsen inte genomförts. Förvaltningsledningen uppger att de tycker sig ha sett att insatserna gett olika effekt på olika skolor men att det kollegiala samarbetet generellt har ökat på skolorna och även att utvärderingen av kompetensutvecklingsinsatserna fortsätter under våren 2017.

Förvaltningsledningen uppger att de ser ett behov av att mer systematiskt följa upp kompetensbehovet inom grundskolan. De framför också att när den konsult huvudmannen har engagerat är färdig med sitt inventeringsarbete kommer det att finnas underlag för att göra en kompetensförsörjningsplan. En sådan plan finns inte vid tidpunkten för granskningen.

För att öka tillgången till sökande till lärartjänster i kommunen deltar, enligt de intervjuade nämndledamöterna, kommunen i rekryteringsmässor. Nämnden har också dialog omkring rekryteringsfrågor med rektorer och förvaltningsledningen. Nämnden bekräftar att det inte finns en kompetensförsörjningsplan och uppger att konsulten kommer att ta fram en plan som ska visa hur kommunen ska bli en attraktiv arbetsgivare.

2. Utgår rektorn vid planering och faktiskt nyttjande av lärarresursen från kunskap om skolenhetens behov?

2.1 Bettna skola

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att planera och fördela lärarresurserna till stora delar fungerar väl. Rektorn har en samlad och aktuell bild av elevernas behov och förutsättningar och har i huvudsak en god bild av lärares behörighet och kompetens.

Vidare bedömer Skolinspektionen att arbetet med att säkerställa lärarresursens kompetens i huvudsak fungerar väl. Rektorn ser till att lärarna får den kompetensutveckling som behövs med syfte att bättre möta elevernas behov och förutsättningar.

Elevernas förutsättningar och behov och lärarnas kompetens

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn får en bild av elevernas behov och förutsättningar genom det kvalitetsarbete som bedrivs på skolan. Lärarna gör kun-

2017-04-18

9 (13)

Dnr 400–2015:7429

skapsuppföljningar av samtliga elever fyra gånger per år. Efter tre av dessa diskuterar lärarna i grupp elevernas kunskapsresultat och eventuella åtgärder som behöver vidtas. I juni gör lärarna en mer djupgående analys där resultaten analyseras utifrån respektive lärares undervisning. Kunskapsuppföljningarna och analyserna tar rektorn del av. Rektorn ger lärarna respons på redovisningarna. Rektorn har också möjlighet att följa elevernas kunskapsutveckling genom ett IT-baserade uppföljningssystem. Rektorn har regelbundna möten med arbetslagsledarna då undervisning och elevers behov diskuteras.

Vidare uppger rektorn att hon gör vissa lektionsbesök när det finns behov av det. Rektorn framhåller att mycket av den information hon får av elevers förutsättningar och behov samt även av lärares undervisning sker genom att hålla ett öppet samtalsklimat på skolan. Rektorn uppger att lärarna frekvent kommer till henne för att diskutera elevers behov eller undervisningen och att hon uppmuntrar detta. Hon menar också att genom observationer av elever i olika situationer, till exempel i matsituationen, får hon en viktig kunskap om deras förutsättningar och behov.

Rektorn deltar i elevhälsoteamets möten var tredje vecka. Rektorn uppger att hon där får viktig information om eleverna. Det framgår av lärarintervjuerna att rektorn och lärarna alltid har en gemensam bild av och är överens om vilka elever som är i behov av särskilt stöd.

Lärare som intervjuats uppger att rektorn har god kunskap om elevers förutsättningar och behov samt elevernas måluppfyllelse. Någon lärare uppger att denna kunskap har rektorn om elever som riskerar att inte nå, eller inte når kunskapskraven, men är mer tveksam till om rektorn har kunskap om övriga elever och om lärares undervisning. Det framgår också av lärarintervjuerna att uppfattningen finns att rektorn inte har förutsättningar att göra klassrumsbesök och delta i arbetslagsmöte i den utsträckning som skulle behövas eftersom rektorn har ansvar för tre skolor.

Av insänd dokumentation framgår också att rektorn har information om vilka ämnen lärarna är behöriga att undervisa i. Det framgår också att de lärare som undervisar i Bettna skola har lärarexamen med behörighet att undervisa elever i aktuella årskurser. Lärarna är däremot inte behöriga att undervisa i alla ämnen som de bedriver undervisning i. Dock har rektorn inom sin organisation inte tillgång till lärare med behörighet i alla ämnen.

Fördelning av lärarresurser

Av intervjuer med rektorn och med lärare framgår att varje klass har en klasslärare. Vilken klass läraren ska vara klasslärare i tar sin utgångspunkt i ett önskemål från lärarna. Rektorn framhåller att behörighet är en ledande princip vid bemanning av tjänster och att utifrån lärarnas önskemål om klass och deras behörighet så diskuterar rektorn och lärarna fram en organisation där eleverna i så stor utsträckning som möjligt undervisas av behöriga lärare.

2017-04-18

10 (13)

Dnr 400–2015:7429

Av lärarintervjuer framgår dock att lärarna har uppfattningen att undervisningen i alla ämnen inte sker av behöriga lärare även om det finns lärare på skolan som är behöriga att undervisa i dessa ämnen. Det framgår också av insända dokument att vid tidpunkten för granskningen saknar skolan bland annat behöriga lärare i naturorienterande ämnen och i teknik. Av både rektorsintervju och lärarintervjuer framgår att de undviker att elever undervisas av många lärare då de anser att eleverna behöver kontinuitet i relationer med lärarna. Samtidigt uttrycker rektorn att det finns ett behov av att förändra organiseringen av undervisningen från ett klasslärarsystem till, i högre grad, ett ämneslärarsystem. Rektorn och lärare framhåller också att det faktum att skolan är liten gör att det är svårt att täcka behörigheten i alla klasser i alla ämnen.

Fördelning av speciallärares insatser, elevassistenter och fritidshemspersonal sker efter en analys av vilka klasser och elever som behöver extra resurser. Lärarna uppger att de inom arbetslaget har stort inflytande över hur dessa extra resurser ska fördelas. Det förekommer ofta att de extra resurserna förändras under terminens gång. Av insända dokument framgår att arbetslaget gör en utvärdering av fördelningen av extraresursen en gång i månaden och gör eventuella omfördelningar av resurser eller andra förändringar som behövs med anledning av elevers behov och förutsättningar.

Insatser för att säkerställa lärares kompetens

Av insända dokument och av rektorsintervjun framgår att kommunen satsat på omfattande kompetensutvecklingsinsatser. Inom utvecklingsprojektet Synligt lärande finns utrymme för såväl individuella behov av kompetenshöjande insatser som insatser som riktar sig till samtliga lärare på en skolenhet eller flera skolenheter. Mycket av insatserna inom Synligt lärande sker genom kollegialt lärande.

Andra kompetenshöjande insatser som genomförts under senare tid är enligt rektorn, handledning till arbetslagen av elevhälsans kurator och specialpedagog, handledning från Specialpedagogiska skolmyndigheten och föreläsningar om skriv- och lässvårigheter. Utöver detta vidareutbildar sig en lärare till speciallärare för att möta skolans behov och flera lärare har deltagit i Matematiklyftet och läslyftet. Rektorn uppger att det är en bra balans mellan centralt initierade kompetensutvecklingsinsatser och sådana insatser som initieras på skolan utifrån inventerade behov. Rektorn ger exempel på att insatserna utvärderas. Läslyftet har utvärderats muntligt i arbetslagen medan deltagandet i Matematiklyftet har utvärderats och analyserats och där rektorn har utvärderat effekterna på undervisningen och elevernas måluppfyllelse. Av lärarintervjuerna framgår att också Läslyftet har utvärderats med jämförande tester av elevernas läsförståelse och en analys av effekterna av kompetensutvecklingsinsatsen.

Lärarna framhåller också att samverkan med andra skolor sker i utvecklingsprojekten. Särskilt nämner de samverkan med andra skolor i Läslyftet och i arbetet med bedömning och betygssättning. Av lärarintervjuerna framgår att de tycker att rektorn är positiv till om lärarna har önskemål om särskild kompetensutveckling.

2017-04-18

11 (13)

Dnr 400–2015:7429

Enligt både rektorn och lärare så är det ofta svårt att rekrytera lärare. När rektorn ser att det fattas kompetens för att undervisa i vissa ämnen på skolan så försöker alltid rektorn rekrytera lärare med rätt behörighet.

2.2 Söderskolan

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att planera och fördela lärarresurserna till stora delar fungerar väl men att det finns delar av arbetet som behöver utvecklas. Eleverna undervisas i stor utsträckning av behöriga lärare, men rektorn behöver i större utsträckning fördela befintliga lärarresurser så att eleverna undervisas av behöriga lärare i samtliga ämnen i vilka det finns behöriga lärare att tillgå.

Vidare bedömer Skolinspektionen att arbetet med att säkerställa lärarresursens kompetens i huvudsak fungerar väl. Rektorn ser till att lärarna får den kompetensutveckling som behövs med syfte att bättre möta elevernas behov och förutsättningar.

Elevernas förutsättningar och behov och lärarnas kompetens

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn får kännedom om elevers behov och förutsättningar på olika sätt. Betydelsefullt är den information rektorn får genom det kvalitetsarbete som bedrivs på skolan. Rektorn tar del av elevernas måluppfyllelse genom de kunskapsuppföljningar som lärarna genomför fyra gånger per år, hon tar del av resultat på nationella prov och på de screeningtester som genomförs. Kunskapsuppföljningarna med lärares analys av måluppfyllelsen, rapporteras till rektorn. Rektorn har sedan möten med lärarna där en dialog förs om utvecklingsåtgärder utifrån resultat och analys. Lärarna framhåller också att i kvalitetsarbetet använder skolan BRUK, ett verktyg för skattning av verksamhetens kvalitet från Skolverket, där rektorn är delaktig.

Det framgår också av lärarintervjuerna och intervju med rektorn att rektorns deltagande i elevhälsomötena är en viktig del av hur rektorn skaffar sig en bild av elevers förutsättningar och behov.

Rektorn uppger att hon haft medarbetarsamtal med samtliga lärare och att hon då får kännedom om elevernas behov och om lärarnas tankar om undervisning. Vidare uppger rektorn att hon genomfört klassrumsbesök hos samtliga lärare. Hon har ännu inte hunnit, men kommer att ha uppföljningssamtal med lärarna utifrån dessa besök om särskilda aspekter av lärarnas undervisning.

Rektorn framhåller även den vardagliga kontakten som betydelsefull för hennes kännedom om elevers förutsättningar och behov samt av lärares kompetenser. Hon försöker att aktivt vara i skolan där eleverna är och äter med eleverna i matsalen. Av lärarintervjuerna framgår också att rektorn deltar i morgonmötena som personalen på skolan har innan skoldagen börjar.

2017-04-18

12 (13)

Dnr 400–2015:7429

Av insänd dokumentation framgår också att rektorn har information om vilka ämnen lärarna är behöriga att undervisa i.

Fördelning av lärarresurser

Rektorn uppger att grunden för hur lärarresursen fördelas på skolan tar sin utgångspunkt i lärares önskemål om tjänstgöring. Önskemålen jämförs med timplanen och hur många tjänster som finns på skolan och eventuella vakanser annonseras. Rektorn uppger vidare att efter det ser rektorn till lärarnas behörighet och skicklighet och bedömer om hon behöver omfördela lärarna. Samtidigt uppger rektorn att på skolan råder ett klasslärarsystem och att det finns behov av att förändra detta så att det, åtminstone i årskurs 3 till 6, blir ett ämneslärarsystem. Rektorn menar att det finns ett visst motstånd hos lärarna mot att införa ett ämneslärarsystem.

Rektorn uppger att hon bedömer att när grundskolorna i tätorten slås ihop till en skola hösten 2018 kommer organisationen av den nya skolan innebära att eleverna automatiskt i större utsträckning kommer att undervisas av lärare som har behörighet för den undervisning de bedriver. Rektorn uppger att hon innan dess inte vill göra några stora förändringar i hur undervisningen bedrivs.

Av insända dokument framgår att elever i Söderskolan i flera ämnen och i olika klasser undervisas av lärare som saknar behörighet för de ämnen de undervisar i. Samtidigt framgår att det inom skolans organisation finns tillgång till behöriga lärare i dessa ämnen. Dokumenten bekräftar således rektorns beskrivning av skolans organisation som präglad av klasslärarsystem vilket får till följd att elever inte undervisas av behöriga lärare trots att möjligheten finns på skolan.

Rektorn uppger att de två förstelärare som finns på skolan delvis har till uppgift att vara handledare för övriga lärare i Läslyftet. Det uppdraget har förstelärarna fått från förvaltningen. Rektorn uppger vidare att det är hon som förfogar över förstelärarnas uppdrag i övrigt och att förstelärarna används på skolan i arbetet med utvecklingsprojektet Synligt lärande.

Insatser för att säkerställa lärares kompetens

Rektorn uppger att lärarna på skolan får mycket kompetensutveckling men att det inte finns en kompetensförsörjningsplan på skolan. Rektorn uppger vidare att det för närvarande (vid tidpunkten för granskningsbesöket) är Läslyftet som tar mest tid i anspråk som kompetensutvecklingsinsats men att hon vid medarbetarsamtal tar upp med lärarna behovet av enskild kompetensutveckling som till exempel inom IT och teknik.

Av lärarintervjuerna framgår att den aktuella satsningen på Läslyftet och den föregående stora satsningen på det som kallas Synligt lärande har varit väldigt bra. Lärarna menar att Läslyftet har bidragit till samsyn både inom skolenheten och mellan skolor. De uppger vidare att Läslyftet har utvärderats och analyserats genom att olika tester av elevernas kunskaper genomförts före och under projektets gång. Vidare uppger lärarna att syftet med både Synligt lärande och Läslyftet varit tydligt.

2017-04-18

13 (13)

Dnr 400-2015:7429

Däremot framgår av lärarintervjuerna att några av lärarna är kritiska till att det inte genomförs fler kompetenshöjande satsningar på interkulturellt lärande och att undervisa i svenska som andraspråk och att den fortbildning som har skett inom det området har varit otydlig och inte motsvarat skolans behov.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2018-04-18 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat.

Huvudmannen ska dessförinnan, inom två månader från beslutet, den 19 juni 2017, inkomma med en uppföljningsbar planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om tydliga avstämningpunkter under arbetets gång.

Redogörelserna skickas till,

Skolinspektionen i Linköping, Rut Hård af Segerstad, Box 330, 581 03 Linköping per post eller per e-post, *rut.hard.af.segerstad@skolinspektionen.se* samt *skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se* Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2015:7429) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Johan Nilsson
Undervisningsråd/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd